

naar de vedkommende Arvefæstere maatte siges at have den samlede Ejendom paa strenge Vilkaar". Fremdeles maatte det ifølge Ministeriets Formening „bero paa en Misforstaaelse, naar det i Andragendet var anført, at Fæsterne ved Truster om, at Jorden ved Fæsteledighed vilde blive solgt, vare blevne bevægede til at overtage de her omhandlede Jorder, da disse ikke vare indbefattede under Fæstet eller indtagne af Brugerne, og Truster om Salg ved Fæsteledighed alene kunde gælde Jorder, der vare i dette Tilfælde". Endelig kunde der intet udledes af den om Gadegaardsudmarken faldne Dom, da der var særlige Omstændigheder til Stede⁵³⁾.

I 1868 indgaves dernæst et Andragende om Nedsættelse af Afgifterne for Aaret 1867 paa Grund af den slette Høst; men Andragendet afsloges⁵⁴⁾.

I 1869 indsendte de fornævnte Rigsdagsmænd en ny Skrivelse til Finansministeren, hvori de nu selv ankede over Udmarkskommissionens Jordbonitering, der var foretagen alene af Landinspektøren — der stundom end ikke lod grave i Jorden — uden tilkaldte Boniteringsmænd, og fastholdt Paastanden om, at Kommissionen havde truet Husmændene til at overtage den raa Jord, idet i andet Fald den opdyrkede Jord vilde blive taget fra dem, og paaviste, at medens Gennemsnitsafgiften for de af Staten afhændede Udmarksjorder paa Højlyngen efter de sidste 5 Aars Kapitelstakster udgjorde, naar Hartkornsansættelsen lagdes til Grund, 54 Rdlr. pr. Td. Hartkorn, var Gennemsnittet for de af Sognene bortarvefæstede Udmarksjorder⁵⁵⁾ kun 30½ Rdlr. pr. Td. Hartkorn. I Henhold til det saaledes anførte foresloges det i Andragendet, at de Arvefæstere, der formente, at der var tildeelt dem for høje Afgifter paa Grund af urigtig Taksation, skulde i Lighed med, hvad Lovden af 29. Marts 1867 § 2 havde tilladt Beboerne af de tidligere slesvigske Distrikter, have Adgang til at faa Sagen paa ny undersøgt imod at deponere et vist Beløb. Andragendet blev gjort til Genstand for nøje Overvejelse i Ministeriet; men Sagen blev derefter henlagt, da man fandt, at den særlige Anke over Boniteringen ikke havde noget paa sig. Domænebestyrelsen havde nemlig aldrig haft for Skik at benytte de faste Boniteringsmænd, naar Talen havde været om at udfinde Salgsværdien af Statejendom, og der var derfor ingen særlig Grund til at antage, at netop denne Jordbonitering havde været overfladisk. Og i hvert Fald kunde jo en Nedsættelse i Afgifterne ikke ske uden særlig Lovhjemmel⁵⁶⁾.

I samme Aar 1869 meddelte Ministeriet derpaa efter Ansøgning en Del Arvefæstere et halvt Aars Henstand med Afgifternes Erlæggelse paa Grund af daarlig Høst⁵⁷⁾, medens et andet Andragende, der indgaves senere samme Aar om yderligere Henstand, blev afslaaet⁵⁸⁾.

Arvefæsterne syntes nu at have indset, at der ikke fra Finansministeriets Side var at vente nogen Indrømmelse af deres Fordringer; de henvendte sig nemlig derefter til Rigsdagen. Et Andragende, underskrevet af 214 Arvefæstere, anbefalet af de respektive Sogneraad og ledsaget af en længere Skrivelse fra de bornholmske Rigsdagsmænd, indsendtes i 1870 til Rigsdagen. Sidstnævnte Skrivelse indeholdt i Hovedsagen alle de gamle Klager over de anvendte Truster, over den daarlige Jordbonitering m. m. og henviste til den tidligere omtalte, af forskellige Arvefæstere foranstaltede Boniteringsforretning ved de faste Taksationsmænd, hvorefter Afgifterne vilde være blevne $\frac{1}{3}$ mindre. Fremdeles fulgte med Andragendet 56 i Flæng indsamlede Arvefæsteskoeder, hvorefter der formentlig gennemsnitsvis skulde svares 66 Rdlr. 32 β. pr. Td. Hartkorn af den raa Jord, medens Afgiften af den opdyrkede Jord kun androg 14 Rdlr. pr. Td. Hartkorn. Endelig klagedes der — ligesom tidligere — over, at Kapitelstaksten fastsattes efter Prisen paa gul i Stedet for graa Havre, samt over Rekognitionens Størrelse⁵⁹⁾.

⁵³⁾ J. Nr. G. D. J. 655/1867.

⁵⁴⁾ J. Nr. G. D. J. 653/1868.

⁵⁵⁾ Jfr. herved ovenfor.

⁵⁶⁾ Se J. Nr. G. D. J. 156/1869. Det fremgaar ikke af Akterne, at der nogen Sinde er givet noget udtrykkeligt afslaaende Svar paa Andragendet. Men ligesom Rigsdagsmændenes Skrivelse til Finansministeren synes at have en mere privat Karakter, saaledes er det rimeligt nok, at Ministeren mundtlig kan have givet Andragerne Besked om Ministeriets Stilling til Sagen.

⁵⁷⁾ J. Nr. G. D. J. 542/1869.

⁵⁸⁾ J. Nr. G. D. J. 1114/1869.

⁵⁹⁾ J. Nr. G. D. J. 497/1870. Med Andragendet og Skrivelsen fulgte forskellige Erklæringer fra en Del Arvefæstere, hvorefter de meget omtalte Truster (altsaa Kommissionens Udsagn om, at den Jord, Arvefæsterne besad udenfor Fæstebrevens Paalydende, eller ifølge enkelte Erklæringer endog selve den egentlige Fæstejord, vilde „blive taget fra dem“, dersom de ikke vilde gaa ind paa Arvefæste) virkelig vare anvendte i sin Tid. I øvrigt indeholdt Skrivelsen, at „efter de rigtignok